

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžk/46/2019
Identifikačné číslo spisu: 1019200504
Dátum vydania rozhodnutia: 25.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1019200504.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Zuzany Mališovej, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Lesoochranárske zoskupenie VLK, občianske združenie, IČO: 31 303 862, Tulčák 310, právne zastúpeného: JUDr. Iveta Rajtáková, advokát, Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Námestie L. Štúra 1, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. k. 5338/2015-1.10.2 (12/2015-rozkl.) zo dňa 25.08.2015, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/73/2019-157 zo dňa 09.07.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/73/2019-157 zo dňa 9. júla 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I. Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor štátnej správy ochrany prírody, ako prvoinštančný orgán verejnej správy, rozhodnutím č. 3078/2015-2.3 14728/2015 zo dňa 17.03.2015 podľa § 65 ods. 1 písm. h) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“ alebo „zákon o ochrane prírody“), na základe žiadosti Poľovníckej spoločnosti Zelený les, Jana Stražana 1236/7, Teplička nad Váhom (ďalej len „žiadateľ“) zo dňa 29.12.2014, jednak povolil výnimku zo zákazov ustanovených § 35 ods. 1 písm. b) a e) zákona o ochrane prírody - povolil žiadateľovi usmrtiť(odstreliť) jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Zimná, držať ho a prepravovať a jednak zamietol žiadosť v časti týkajúcej sa povolenia výnimky zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b) zákona na usmrtenie (odstrelenie) jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Zimná. Súčasne orgán verejnej správy prvej inštancie uložil 8 podmienok rozhodnutia v zmysle § 82 ods. 12 zákona o ochrane prírody s tým, že platnosť rozhodnutia stanovil do 15.12.2015.

2. Žalovaný napadnutým rozhodnutím č. k. 5338/2015-1.10.2 (12/2015-rozkl.) zo dňa 25.08.2015

zamietol rozklad žalobcu a prvoinštančné rozhodnutie potvrdil dôvodiac, že orgán verejnej správy prvej inštancie výnimku spočívajúcu v odstrele medveďa hnedého povolil na základe skutočnosti, že v správnom konaní bolo jednoznačne preukázané splnenie podmienok na povolenie výnimky podľa § 40 ods. 3 písm. b) a c) zákona o ochrane prírody. Podľa žalovaného rozkladom napadnuté rozhodnutie jasne a zrozumiteľne zdôvodnilo všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom konania a v zmysle platnej právnej úpravy stanovilo podmienky výkonu povolenej výnimky, obsahuje všetky zákonom vyžadované náležitosti a vychádza zo spoľahlivo zisteného stavu veci a postupom orgánu verejnej správy v danom konaní nedošlo k porušeniu práv žiadneho účastníka konania.

II. Konanie na krajskom súde

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu žalobcu a náhradu trov konania krajský súd žalovanému nepriznal.

4. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd s poukazom na relevantnú právnu úpravu uviedol, že po preskúmaní spisového materiálu a administratívneho spisu orgánu verejnej správy, ako aj rozhodnutia žalovaného a prvostupňového rozhodnutia orgánu verejnej správy dospel k záveru, že neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutých rozhodnutí.

5. Mal za to, že žalovaný sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu, ktoré uviedol vo svojom rozklade. Prvostupňový správny orgán v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol konkrétne skutočnosti, ktoré viedli k rozhodnutiu o povolení výnimky zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b), písm. e) zákona o ochrane prírody v súlade s podmienkami ustanovenými v § 40 ods. 2 a ods. 3 písm. b), písm. c) zákona o ochrane prírody. Správny orgán mal z údajov poskytnutých Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky (ďalej ako „ŠOP SR“) ako aj z informácií predložených žiadateľom preukázané, že populácia medveďa hnedého v poľovnom revíri Zinná nie je ohrozená a všetko nasvedčuje tomu, že tento chránený druh živočícha v predmetnom poľovnom revíri prosperuje a jeho populácia narastá.

6. Krajský súd dal do pozornosti, že ŠOP SR preverila fakty uvádzané v žiadosti žiadateľa a konštatovala, že je nevyhnutné vzniknutú situáciu riešiť povolením odstreľu jedného jedinca medveďa hnedého za účelom eliminácie vzniku škôd na majetku ľudí, ako aj predchádzania náhodných nebezpečných stretnutí medveďa hnedého s ľuďmi. Správny orgán sa zaoberal aj možnosťou odchyty medveďov, ich umiestnením do ZOO a vypustením do iných lokalít. ZOO v Slovenskej republike a v Českej republike nemali záujem o umiestnenie týchto živočíchov do ich zariadení.

7. Správny súd poznamenal, že mal preukázané, že správne orgány vychádzali zo žiadosti žiadateľa zo dňa 23.12.2014 a jej príloh (vyjadrenie Lesov Slovenskej republiky, Lesná správa Paráč k neprimeranému stavu a správaniu sa medveďov na predmetnom území zo dňa 18.12.2014, vyjadrenie obce Oravská Lesná o zvýšenom výskyte a stretoch obyvateľov, resp. majiteľov chat s medveďmi zo dňa 17.12.2014, fotodokumentácia z doplnenia žiadosti žiadateľa zo dňa 15.01.2015 a jeho príloh, ktorými sú stanovisko Okresného úradu Námestovo k škodám spôsobeným medveďom hnedým v k. ú. G. C. zo dňa 14.01.2015 vrátane protokolov z miestneho šetrenia, fotodokumentácia medveďov na DVD, stanovisko ŠOP SR zo dňa 02.02.2015 vrátane formulára príslušného regionálneho útvaru, správy chránenej krajiny Horná Orava zo dňa 30.01.2015 a terénneho záznamu z prejednávania žiadosti žiadateľa zo dňa 29.01.2015), pričom zo stanoviska ŠOP SR vyplynulo, že boli časté strety občanov s medveďmi súvisiace so zvýšením stavu medveďov v poľovnom revíri, ohrozené zdravie občanov možnými konfliktami s medveďmi hlavne v blízkosti ľudských sídiel, rekreačných zariadení, lesohospodárskej činnosti, pastve hospodárskych zvierat a včelární a vznik škôd na majetku človeka za posledné dva roky. ŠOP SR v rámci predloženého odborného stanoviska jednoznačne odporučila povoliť požadovanú výnimku.

8. Krajský súd zdôraznil, že ŠOP SR realizuje pravidelný monitoring medveďa hnedého priamo v teréne

jednotlivými organizačnými zložkami ŠOP SR. Tieto dáta sú pravidelne dopĺňané do centrálnej databázy, z ktorej čerpá v prípade potreby vypracovania odborných stanovísk k žiadostiam o povolenie výnimky na usmrtenie medveďa hnedého.

9. V ďalšom krajský súd dodal, že uplatnením postupu podľa zákona o ochrane prírody v uvedenom správnom konaní nedošlo k rozporu s ustanoveniami Smernice o biotopoch, pretože aj táto pripúšťa povolenie výnimky z podmienky ochrany druhov živočíchov európskeho významu uvedených v prílohe č. IV uvedenej smernice za predpokladu, že neexistuje iná uspokojivá alternatíva a výnimka nespôsobí zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu a že povolenie výnimky je v záujme zdravia a bezpečnosti ľudí, resp. pre zabránenie vážneho poškodenia majetku, pričom tieto podmienky boli podľa krajského súdu v konaní vo veci žiadosti žiadateľa o povolení výnimky na usmrtenie medveďa hnedého v plnom rozsahu naplnené.

10. Opatrenia, ktorých sa žalobca dožadoval v žalobe na základe dokumentu vypracovaného pre Európsku komisiu Európskou iniciatívou pre veľké šelmy „inštrukcia pre vytváranie plánov pre manažment veľkých šeliem na úrovni populácie“ z júla 2008 a ktoré majú spočívať v komplexnom pláne pre manažment celej populácie dotknutého druhu európskeho významu a jeho biotopu, a ktoré majú vychádzať zo zdokumentovaného stavu populácie, žalovaný nespochybnil a v odôvodnení rozhodnutia o rozklade konštatoval, že tieto opatrenia presahujú rámec jednotlivého správneho konania o povolení výnimky z podmienok ochrany chránených druhov, keďže rozhodnutím vydávaným v takomto konaní nie je možné suplovať úlohy orgánov verejnej správy spočívajúce v spracúvaní a schvaľovaní dokumentov koncepčného charakteru, ale možno ním určovať iba práva a povinnosti vzťahujúce sa v konaní na konkrétne fyzické a právnické osoby a to takým spôsobom, aby tieto práva a povinnosti boli na základe vydaného rozhodnutia realizované. S týmto názorom žalovaného sa krajský súd plne stotožnil.

11. Konajúci súd vyslovil názor, že orgány verejnej správy výnimku spočívajúcu v odstrele medveďa hnedého povolili na základe skutočnosti, že v správnom konaní bolo jednoznačne preukázané splnenie podmienok na povolenie výnimky podľa § 35 ods. 1 písm. b), písm. e) zákona o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Obe napadnuté rozhodnutia jasne a zrozumiteľne zdôvodnili všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom konania a v zmysle platnej právnej úpravy stanovili podmienky výkonu povolenej výnimky. Rozhodnutia vychádzali zo spoľahlivo zisteného stavu veci a v danom konaní nedošlo k porušeniu práv žiadneho účastníka konania.

12. Výskyt aj väčšieho počtu jedincov medveďa v poľovnom revíri podľa krajského súdu nie je odôvodneným prípadom pre povolenie výnimky na odstreľovanie medveďov hnedých, pokiaľ nie sú splnené podmienky vyššie uvedeného ustanovenia zákona o ochrane prírody. V rozhodovacej činnosti orgány verejnej správy tieto vychádzali zo stanovísk ŠOP SR, z dôkazov a vyjadrení predložených účastníkmi konania ako aj zo skutočností, ktoré sú im známe z úradnej činnosti. Orgány verejnej správy si vyžiadali stanovisko ŠOP SR, ktorá posúdila žiadosť na základe znalosti konkrétnej lokality.

13. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že k usmrteniu medveďa hnedého v zmysle povolenej výnimky došlo dňa 22.10.2015.

14. Záverom konajúci súd konštatoval, že rozhodnutia správnych orgánov vychádzali zo spoľahlivo zisteného stavu veci, v konaní správne aplikovali príslušné ustanovenia § 40 ods. 2, 3 zákona o ochrane prírody upravujúce podmienky pre povolenie výnimky z podmienok ochrany chránených druhov, a obsahujú všetky náležitosti ustanovené v § 47 Správneho poriadku.

15. Vzhľadom na uvedené krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že orgány verejnej správy dostatočne zistili skutkový stav veci a tento aj po právnej stránke správne posúdili, napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj orgánu verejnej správy prvého stupňa bolo z pohľadu žalobných dôvodov v súlade so zákonom a nakoľko námietky žalobcu neodôvodňovali zrušenie napadnutého rozhodnutia, žalobu v celom rozsahu podľa § 190 S.s.p. zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 167 ods.

1 S.s.p. tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, nakoľko mu nevznikli.

III. Konanie na kasačnom súde

16. Rozsudok napadol sťažovateľ kasačnou sťažnosťou z dôvodov, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci - § 440 ods. 1 písm. f) a g) S.s.p.

17. Rozsudok napadol sťažovateľ kasačnou sťažnosťou, ktorou navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zmenil, zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

18. Podľa názoru sťažovateľa je posúdenie veci krajským súdom nesprávnym právnym posúdením veci, pretože pri udeľovaní výnimiek z druhovej ochrany podľa ust. § 40 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. nie je povinnosťou orgánu verejnej správy zistiť spoľahlivo, či udelenie a následná realizácia výnimky je spôsobilá naplniť účel, na ktorý sa výnimka udeľuje, uvedený v ust. § 40 ods. 3 písm. a) -e) zákona o ochrane prírody.

19. Sťažovateľ uviedol, že v žalobe namietal, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje žiadne vyhodnotenie vplyvu udeľovaných výnimiek na stav medvedej populácie, a rovnako neobsahuje žiadne vyhodnotenie účinku udelených výnimiek, či už v predmetnom poľovnom revíri alebo všeobecne. V tejto súvislosti ďalej namietal, že ak ustanovenie § 40 ods. 3 zákona o ochrane prírody ustanovuje dôvody, pre ktoré možno výnimku z druhovej ochrany povoliť, v čase vydania takéhoto rozhodnutia musí existovať odôvodnené presvedčenie správneho orgánu o tom, že cieľ, pre ktorý výnimku udeľuje, môže byť realizáciou udelenej výnimky naplnený. Sťažovateľ dal do pozornosti, že krajský súd sa s touto námietkou nevysporiadal žiadnym spôsobom.

20. S poukazom na ustanovenia zákona o ochrane prírody a aj Smernice o biotopoch mal sťažovateľ za to, že výnimku možno udeliť pri predchádzaní závažných škôd na úrode, resp. pre zabránenie vážneho poškodenia, najmä úrody a hospodárskych zvierat a v záujme zdravia a bezpečnosti ľudí.

21. Podľa názoru sťažovateľa, nie je možné interpretovať dôvod udelenia výnimky podľa ust. § 40 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody inak, ako je tento dôvod vyjadrený v ust. čl. 16 ods. 1 písm. b) Smernice o biotopoch, teda že výnimka môže byť udelená, ak je preukázané, že jej udelenie a realizácia môže zabrániť vážnemu poškodeniu úrody, či hospodárskych zvierat.

22. Aplikujúc uvedené na uplatnený dôvod kasačnej sťažnosti je sťažovateľ presvedčený o tom, že v prípade, že orgán verejnej správy udelí výnimku z dôvodu uvedeného v ust. § 40 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody, musí byť v konaní preukázané, že udelenie takejto výnimky má schopnosť skutočne zabrániť, či predísť závažným škodám na úrode. Podľa názoru sťažovateľa samotná skutočnosť, že k škodám dochádza, hoci sú aj tieto škody spôsobené medveďom hnedým, nie je dostatočným zistením pre rozhodnutie o tom, že je potrebné udeliť výnimku podľa ust. § 40 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody, ak totiž udelenie a realizácia výnimky nemá spôsobilosť prispieť k naplneniu zákonom, či smernicou sledovaného cieľa, potom takúto výnimku nemožno považovať za udelenú v súlade s právom, keďže v skutočnosti nebola udelená na legitímny a v práve zakotvený cieľ. Uvedený argument platí rovnako aj pre výnimku udelenú z dôvodu uvedeného v ust. § 40 ods. 3 písm. c) zákona o ochrane prírody, teda v záujme verejného zdravia a verejnej bezpečnosti ľudí. Pre uvedený dôvod je rovnako nevyhnutné predovšetkým vyhodnotiť, či udelenie neadresnej výnimky na usmrtenie medveďa hnedého bez toho, aby existovali dôvodné predpoklady domnievať sa, že ide o medveďa, ktorý bezpečnosť obyvateľstva ohrozuje, je spôsobilé túto bezpečnosť zvýšiť.

23. Sťažovateľ v ďalšom poznamenal, že v priebehu celého konania namietal, že usmrtenie nešpecifikovaného medveďa na vnadisku neprispieje žiadnym spôsobom k tomu, aby ak skutočne dochádza k nebezpečným stretom obyvateľstva so synantropnými jedincami, k takýmto stretom, po

usmrtení medveďa na základe výnimky, nedochádzalo.

24. Pre konštatovanie zákonnosti udelenej výnimky podľa názoru sťažovateľa nepostačuje subsumovať zistený skutkový stav pod niektorú z hypotéz uvedených v ust. § 30 ods. 3 zákona o ochrane prírody, ale záver o dôvodnosti (teda aj zákonnosti) udelenej výnimky, musí byť založený na logickej úvahe nepripúšťajúcej rozumné pochybnosti o jej správnosti, ktorá presvedčivo zdôvodní, prečo zistený skutkový stav odôvodňuje záver, že udelenie výnimky na usmrtenie jedinca medveďa hnedého môže byť považované za efektívny prostriedok na naplnenie cieľa sledovaného výnimkou.

25. Dôvodnosť udelenej výnimky musí vychádzať z presvedčivého záveru, že jej udelenie zohrá nie zanedbateľnú úlohu pri predchádzaní závažných škôd, alebo pri ochrane záujmu na verejnom zdraví, alebo verejnej bezpečnosti. Teda, udelenie výnimky má reálny potenciál viesť z uvedených hľadísk k zlepšeniu situácie. Žiadna takáto úvaha, z ktorej by vyplýval logický zámer o reálnej efektívnosti udelenej výnimky, sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajského súdu nenachádza. Naopak tak ako na to poukazoval žalobca už v žalobe, samotný žiadateľ argumentoval vo svojej žiadosti údajným stúpajúcim rozsahom škôd „napriek predošlým regulačným odstrelom.“ Bez ohľadu na to, že žalobca už v žalobe poukázal na to, že v správnom konaní nebolo vykonané žiadne dokazovanie, z ktorého by vyplynulo, že škody spôsobené medveďom majú stúpajúcu tendenciu, je takýto argument, sám o sebe najexplicitnejším dôkazom o neúčinnosti usmrcovania náhodne na vnadisko prilákaných medveďov hnedých vo vzťahu k sledovanému cieľu, ktorým je predchádzanie vzniku škôd. Preto ak predošlé regulačné odstrelky, na ktoré žiadateľ poukazoval, neboli spôsobilé zabrániť vzniku škôd alebo aspoň znížiť ich rozsah, potom je celkom zrejmé, že vyššie opisované usmrcovanie náhodných medveďov hnedých na základe udelených výnimiek nevedie k zníženiu škôd, ani im nepredchádza.

26. Sťažovateľ záverom vyslovil presvedčenie o tom, že výnimku nie je možné považovať za dôvodnú, lebo dochádza k škodám na úrode a k možnosti nebezpečných stretov ľudí s medveďmi, ale vtedy, ak existuje dôvodný predpoklad, že výnimka je účinným nástrojom nápravy, či prevencie.

27. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril v podaní zo dňa 11.11.2019. Vo vzťahu k námietke žalobcu uvedenej v bode 4 kasačnej sťažnosti žalovaný poukázal na ust. § 40 ods. 2 zákona o ochrane prírody, v zmysle ktorého je možné povoliť výnimku z druhej ochrany chráneného živočícha iba v prípade, ak výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli. Tvrdenie žalobcu, že rozhodnutie žalovaného neobsahuje žiadne vyhodnotenie vplyvu udeľovaných výnimiek na stav medvedej populácie v predmetnom revíri, ani všeobecne, podľa žalovaného nemá oporu v administratívnom spise, nakoľko stav populácie bol zhodnotený v stanovisku ŠOP SR č. ŠOPSR/2820/2016 zo dňa 19.07.2016, v ktorom sa uvádza, že usmrtenie jedinca medveďa hnedého aj z hľadiska dopadu realizácie tejto výnimky na populáciu medveďa hnedého v územiach európskeho významu (SKUEV 0319 Poľana), v blízkosti ktorých sa usmrtenie navrhuje, nedôjde k významnému vplyvu na populáciu medveďa hnedého v uvedených lokalitách, kde sa navrhuje usmrtenie. Rovnako sa v prvostupňovom rozhodnutí uvádza, že z dostupných podkladov je zrejmé, že medveď hnedý v danom poľovnom revíri prosperuje a populácia medveďa v danom revíri narastá. Povolenie výnimky tak podľa názoru žalovaného neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli.

28. Žalovaný uviedol, že správny orgán prvej inštancie pri povoľovaní výnimky a pri skúmaní otázky, či povolenie výnimky neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie dotknutého druhu vychádzal predovšetkým zo stanoviska ŠOP SR. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na to, že ŠOP SR, ako odborná organizácia zaoberajúca sa problematikou ochrany prírody vrátane ochrany medveďa hnedého na základe realizácie vlastných monitoringov, komunikáciou s miestnou samosprávou, obhospodarovateľmi pozemkov, chovateľmi hospodárskych zvierat a včiel, poľovníkmi, turistami a inými dotknutými subjektmi posudzuje z odborného hľadiska potrebu, resp. nutnosť realizácie výnimky na usmrtenie medveďa v rôznych lokalitách.

29. Žalovaný zároveň poznamenal, že v predmetnom poľovnom revíri nebola za posledné štyri roky

(2016 až 2019) udelená žiadna výnimka na odstrel medveďa hnedého. Z uvedeného mal za zrejmé, že je zachovaný priaznivý stav populácie medveďa hnedého v danom poľovnom revíri, ako aj na celom území Chránenej krajinskej oblasti Horná Orava. Taktiež vyvodil záver, že realizáciou odstrelu medveďa hnedého v roku 2013 došlo v roku 2014 k menej častému vzniku škôd.

30. Účelom povolenia výnimky na usmrtenie/odstrel medveďa hnedého je zabezpečiť, aby ku škodám na úrode, hospodárskych zvieratách, či ľudských životoch nedochádzalo. Podľa žalovaného žalobca systematicky žaluje konania o povolení výnimky z ochrany chráneného živočícha, pričom argumentuje tým, že aj napriek povoleniu dochádza ku škodám, a preto je povolenie výnimky neopodstatnené. Zároveň však považoval za potrebné uviesť, že v prípade, ak by ku škodám nedochádzalo, nebolo by odôvodnené výnimku povoliť a takýmto spôsobom ministerstvo pri povoľovaní výnimiek aj postupuje. Žalovaný zároveň vyslovil názor, že ak by ku škodám spôsobeným medveďom nedochádzalo a ministerstvo by výnimku povolilo, žalobca by uviedol pre zmenu tieto skutočnosti (že nedochádza ku škodám) ako dôvody na podanie svojej žaloby.

31. Žalovaný v ďalšom konštatoval, že dostatočným spôsobom vyhodnotil vplyv udeľovaných výnimiek na stav populácie medveďa hnedého, a je presvedčený o tom, že cieľ, na ktorý bola výnimka povolená, bol naplnený, nakoľko cieľom bolo zamedziť zvyšovaniu škôd na majetku a zníženie počtu nebezpečných stretov človeka s medveďom hnedým pri zachovaní priaznivej populácie tohto druhu.

32. Vo vzťahu k námietkam žalobcu týkajúcich sa absencie jednoznačne identifikovaného jedinca medveďa hnedého žalovaný uviedol, že správny orgán v každom individuálnom prípade skúma naplnenie odôvodnenosti prípadu pre povolenie výnimky z podmienok druhej ochrany, ako aj to, či je z hľadiska ochrany prírody potrebné prijať v konkrétnych lokalitách určité opatrenia, ktoré sú nevyhnutné s ohľadom na verejnú bezpečnosť ľudí. Za ohrozenie verejnej bezpečnosti ľudí je podľa žalovaného nutné považovať už samotný výskyt jedinca medveďa hnedého v okolí ľudských sídiel, keďže ide o šelmu, ktorej správanie nie je možné predvídať, vrátane možného útoku na človeka.

33. Akúkoľvek „požiadavku“ na presné a nezameniteľné identifikovanie jedinca medveďa hnedého vyhodnotil žalovaný v praxi za nevykonateľnú. Náhodné strety medveďa hnedého s ľuďmi, prípadne jeho prítomnosť mimo areálu jeho prirodzeného výskytu, nie je možné zdokumentovať tak, aby mohlo ministerstvo vo svojom rozhodnutí o povolení výnimky poukázať na presne a nezameniteľne identifikovateľného jedinca medveďa hnedého. Vo väčšine prípadov ide o prenikanie viacerých jedincov, nie len jedného a toho istého, na územia mimo areálu jeho prirodzeného výskytu, čo je spôsobené najmä lepšou dostupnosťou potravy v oblastiach s ľudským osídlením, ako aj vytláčaním juvenilných jedincov staršími jedincami mimo územie ich prirodzeného výskytu (z dôvodu narastajúceho počtu jedincov medveďa hnedého). Z hlásení o stretoch s medveďom hnedým, ktoré sú podkladom pre vydanie rozhodnutia o povolení výnimky, nie je možné získať údaje, na základe ktorých by mohol byť daný jedinec presne a nezameniteľne identifikovateľný.

34. Žalovaný ďalej k možnosti identifikácie medveďa hnedého uviedol, že jedinou spoľahlivou identifikáciou medveďa je jeho monitorovanie prostredníctvom obojka. V tejto súvislosti však poukázal na to, že obojok sa nedáva jedincom mladším ako 8 rokov, kvôli ich intenzívnemu rastu, a kvôli tomu, že ich obojok môže časom škrtiť, ako to bolo vo viacerých prípadoch v minulosti. Žalovaný tiež poukázal na to, že synantropnými sú zväčša juvenilné jedince (jedince do 8 rokov), ktoré sú vytláčané z ich prirodzeného územia staršími jedincami a ktoré sa následne pohybujú mimo areál svojho prirodzeného výskytu a hľadajú tam potravu, kde prichádzajú častejšie do kontaktu s človekom. Adresnosť odstrelu v prípade jedincov mladších ako 8 rokov, ktoré nemôžu byť monitorované obojkami, ale aj v prípade starších jedincov, zabezpečuje správny orgán prostredníctvom podmienok stanovených v rozhodnutí o udelení výnimky, a to určením lokality, v ktorých bol výskyt medveďa hnedého zaznamenaný a v ktorých došlo ku škodám spôsobeným medveďom, stanovením hmotnostných parametrov a rozmeru šírky prednej laby a dĺžky zadnej laby. Iné možnosti identifikácie konkrétneho jedinca medveďa prostredníctvom stôp, pachovými zložkami a fotopascami, sú buď nedostatočne určité, alebo nepoužiteľné v teréne (meranie stôp jedinca alebo získanie pachových stôp od jedinca, voči

ktorému sa má zakročiť, je v teréne prakticky nerealizovateľné). Žalovaný dal do pozornosti, že v súčasnosti sa používajú monitorovacie systémy, ktoré sa po určitom čase (2-3 roky) samovoľne medveďovi hnedému odopnú. Pri súčasnej populácii cca 1200 ks medveďa hnedého na území Slovenskej republiky, vrátane migrujúcich jedincov, je nereálne ich celkové monitorovanie, obzvlášť, ak je nutné každé dva roky meniť ich obojky. Prevezenie na iné miesto v minulosti situáciu neriešilo a problém sa iba presunul na iné miesta, nakoľko na Slovensku nemáme k dispozícii takú veľkú plochu neobývaného územia, aby presťahovaný medveď nedokázal v priebehu 1 - 2 dní nájsť ľudské sídla a hľadať pri nich zdroje svojej potravy.

35. S poukazom na uvedené mal žalovaný za to, že na základe dostatočne zisteného skutkového stavu zabezpečil dostatočným a zákonným spôsobom adresnosť jedinca medveďa hnedého, ktorý má byť odstrelený, a to za súčasného preukázania, že povoleným odstrelom nedôjde k ohrozeniu priaznivého stavu ochrany populácie medveďa hnedého v jeho prirodzenom areáli.

36. Žalovaný v tejto súvislosti podotkol, že nespĺniteľnosť „požiadaviek“ kladených žalobcom na správne orgány bude mať za následok nepovoľovanie výnimiek z podmienok druhej ochrany ustanovených zákonom o ochrane prírody, pričom v prípade vzniku škôd či neprimeraného ohrozovania zdravia a života ľudí bude niesť zodpovednosť ministerstvo ako orgán zodpovedný za reguláciu vývoja populácie tohto druhu, pričom prípadné majetkové škody ako aj ujmy nemajetkového charakteru bude znášať ministerstvo, a nie sťažovateľ.

37. V ďalšom dal do povedomia, že v súčasnosti sa začínajú prejavovať následky nižšieho počtu odlovených medveďov, a síce, že vo väčšej miere dochádza k pyliactvu a usmrteniu medveďa hnedého dopravnými prostriedkami, čo má v prípade kolízie s motorovými vozidlami nielen materiálne, ale aj následky na zdraví a živote ľudí.

38. Žalovaný poznamenal, že účelom výnimky z ochrany druhov chránených živočíchov je prevencia, teda potreba zabezpečiť, aby nedochádzalo ku škodám na majetku a živote. V súčasnosti dochádza ku škodám na úrode a zároveň sa výnimka povoľuje z dôvodu bezpečnosti ľudí. V minulosti boli nebezpečné strety človeka s medveďom sporadické. V prípade, ak v budúcnosti dôjde k napadnutiu ľudí a dôjde k ujme na zdraví a na živote, sťažovateľ nebude znášať následky za tieto skutočnosti.

39. Dodal, že sťažovateľ nereprezentuje záujmy všetkých obyvateľov Slovenskej republiky. V oblasti jedného z najväčších výskytov medveďa hnedého, v Podpoľaní, vznikla iniciatíva „Pravda o medveďoch“, ktorá podporuje návrh na reguláciu lovu v problémových oblastiach.

40. Žalovaný sa následne vyjadril k rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžk/12/2019 zo dňa 03.09.2019 v skutkovo a právne obdobnej veci.

41. Zhodne s názorom kasačného súdu mal za to, že nie je možné porovnávať teritórium Kanady a Slovenska, pretože hustota obyvateľstva v Kanade je 3,75 obyvateľa na km² a hustota obyvateľstva v SR je 111,15 obyvateľa na km², pričom celková rozloha Kanady je 9 984 670 km² a rozloha Slovenska je 49 035 km², z čoho vyplýva, že v Kanade musí dochádzať aj k menšiemu kontaktu medveďa s človekom, pretože medveď má k dispozícii omnoho väčšie človekom neosídlené územie. Vyslovil však nesúhlas s tvrdením kasačného súdu, že v Kanade ľudia žijú v symbióze s medveďmi.

42. Žalovaný dal do pozornosti kasačnému súdu uznesenie Ústavnému súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 30/2019-14 zo dňa 23.01.2019, v ktorom senát Ústavného súdu Slovenskej republiky rozporuje názor iného senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadrený v náleze sp. zn. III. ÚS 274/2018-45 zo dňa 13.02.2018. S uvedeným uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky sa žalovaný stotožnil, a to najmä s ohľadom na tú skutočnosť, že zrušením rozhodnutia ministerstva, ktorým bol povolený odstrel medveďa hnedého súdom, nebude mať ministerstvo žiadnu inú možnosť, ako konanie o povolení výnimky z podmienok chránených druhov zastaviť podľa § 82 ods. 9 písm. a) v spojení s § 89 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody, keďže odpadol dôvod na konanie.

43. Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, rozsudok krajského súdu zmenil tak, že konanie zastavuje, resp. aby podanú kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV. Právny názor NS SR

44. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podali sťažovatelia včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru o potrebe zrušiť napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 S.s.p.) Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25. marca 2021 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

45. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu proti rozhodnutiu žalovaného č. k. 5338/2015-1.10.2 (12/2015-rozkl.) zo dňa 25.08.2015, ktorým zamietol rozklad sťažovateľa a potvrdil rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie č. 3078/2015-2.3 14728/2015 zo dňa 17.03.2015, ktorým sa podľa § 40 ods. 2 a ods. 3 písm. b) a c) zákona č. 543/2002 Z. z. povolila výnimka zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b) a e) zákona č. 543/2002 Z. z., t. j. povolilo usmrtiť (odstreliť) jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Zimná, držať ho a prepravovať a súčasne sa nepovolila výnimka na usmrtenie (odstrelenie) jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Zimná, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako kasačný súd, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného a orgánu verejnej správy prvej inštancie, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Podľa § 35 ods. 1 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z., chráneného živočícha je zakázané úmyselne zraňovať alebo usmrcovať v jeho prirodzenom areáli.

Podľa § 35 ods. 1 písm. e) zákona č. 543/2002 Z. z., chráneného živočícha je zakázané držať, prepravovať, predávať, vymieňať alebo ponúkať na predaj alebo výmenu.

Podľa § 40 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z., orgán ochrany prírody môže povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, len ak neexistuje iná ekonomicky a technicky realizovateľná alternatíva a výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli.

Podľa § 40 ods. 3 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z., výnimku podľa odseku 2 možno povoliť pri predchádzaní závažných škôd na úrode, hospodárskych zvieratách, lesoch, chove rýb, vodnom hospodárstve a ak sa výnimka nevzťahuje na druhy voľne žijúcich vtákov, aj pri predchádzaní závažných škôd na inom type majetku.

Podľa § 40 ods. 3 písm. c) zákona č. 543/2002 Z. z., výnimku podľa odseku 2 možno povoliť v záujme verejného zdravia alebo verejnej bezpečnosti ľudí a ak sa výnimka nevzťahuje na druhy voľne žijúcich vtákov, aj v záujme iných nevyhnutných dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane tých, ktoré majú sociálny alebo hospodársky charakter a tých ktoré majú priaznivé dôsledky zásadného významu na životné prostredie.

Podľa čl. 16 ods. 1 Smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a

voľne žijúcich živočíchov a rastlín (ďalej len „Smernica o biotopoch“), za predpokladu, že neexistuje uspokojivá alternatíva a výnimka nespôsobuje zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu, členské štáty môžu udeliť výnimku z ustanovení článkov 12, 13, 14 a 15 písm. a) a b):

- a) v záujme ochrany divokej fauny a flóry a ochrany prirodzených biotopov;
- b) pre zabránenie vážneho poškodenia, najmä úrody, hospodárskych zvierat, lesov, rybného a vodného hospodárstva a iných typov majetku;
- c) v záujme zdravia a bezpečnosti ľudskej populácie alebo z iných nevyhnutných dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane tých, ktoré majú spoločenský alebo hospodársky charakter a priaznivé dôsledky primárneho významu na životné prostredie;
- d) na účely výskumu a vzdelávania, oživovania a obnovy týchto druhov a pre operácie rozmnožovania potrebné na tieto účely, vrátane umelého pestovania rastlín;
- e) aby sa za podmienok prísneho dohľadu, na selektívnom základe a v obmedzenom rozsahu, umožnil odber alebo držanie určitých vzoriek uvedených v prílohe IV v obmedzenom množstve stanovenom príslušnými vnútroštátnymi orgánmi.

46. Zo súdneho a pripojeného administratívneho spisu kasačný súd zistil, že orgán verejnej správy prvej inštancie rozhodnutím č. 3078/2015-2.3 14728/2015 zo dňa 17.03.2015 povolil žiadateľovi výnimku zo zákazov ustanovených v ustanovení § 35 ods. 1 písm. b) a e) zákona o ochrane prírody, a to odstrelom usmrtiť jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Zimná, držať ho a prepravovať a zamietol žiadosť v časti týkajúcej sa povolenia výnimky zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b) zákona na odstrelenie jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Zimná. Čas lovu bol určený do 30.11.2015 a k usmrteniu jedného jedinca medveďa hnedého skutočne došlo dňa 22.10.2015.

47. O podanom rozklade proti prvoinštančnému rozhodnutiu rozhodol žalovaný rozhodnutím č. k. 5338/2015-1.10.2 (12/2015-rozkl.) zo dňa 25.08.2015, ktorým rozklad podaný sťažovateľom zamietol a rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie potvrdil s odôvodnením, že bolo jednoznačne preukázané splnenie podmienok na povolenie výnimky podľa § 40 ods. 3 písm. b) a c) zákona o ochrane prírody.

48. O správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovaného rozhodol krajský súd uznesením č. k. 5S/267/2015-83 zo dňa 12.07.2016 tak, že konanie podľa § 99 písm. g) S.s.p. zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Krajský súd v odôvodnení uznesenia konštatoval, že nakoľko účinky rozhodnutia žalovaného zanikli, odpadol dôvod na pokračovanie v konaní.

49. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 10Sžk/11/2016 zo dňa 24.01.2018 kasačnú sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu o zastavení konania zamietol dôvodiac, že rozhodnutie krajského súdu bolo potrebné vyhodnotiť ako správne s tým, že námietky sťažovateľa uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil kasačný súd ako neopodstatnené, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia.

50. Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom č. III. ÚS 274/2018-45 zo dňa 13.11.2018 rozhodol, že základné právo občianskeho združenia Lesoochránárske zoskupenie VLK na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na prístup k správne a súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžk/11/2016 zo dňa 24.01.2018 porušené boli. Ústavný súd Slovenskej republiky vo vyššie uvedenom uznesení konštatoval, že rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej aj druhej inštancie je v predmetnej veci spôsobilým predmetom súdneho prieskumu, preto mal krajský súd na základe žaloby sťažovateľa preskúmať zákonnosť napadnutého rozhodnutia, a to vo vzťahu k tomu, či je alebo by mohol byť

ovplyvnený rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia. Tým, že kasačný súd kasačnú sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol, rozhodol o nej spôsobom, ktorý je arbitrárny, a tým ústavne nesúladný, preto Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

51. Kasačný súd, na podklade nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, uznesením sp. zn. 10SŽk/1/2019 zo dňa 27.03.2019 uznesenie krajského súdu č. k. 5S/267/2015-83 zo dňa 12.07.2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

52. Následne krajský súd rozsudkom č. k. 5S/73/2019-157 zo dňa 09.07.2019, ktoré je predmetom tohto konania, preskúmal napadnuté rozhodnutia orgánu verejnej správy v rozsahu dôvodov uvedených v žalobe a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia boli v súlade so zákonom.

53. Na tomto mieste dáva kasačný súd do pozornosti, že sťažovateľ už v rozklade proti prvoinštančnému rozhodnutiu namietal, že „napriek tomu, že MŽP SR každoročne udeľuje desiatky výnimiek zo zákazu usmrtiť jedincov medveďa hnedého, neobsahuje žiadne z doterajších rozhodnutí o udelení výnimky, a tento nedostatok vytyka LZ VLK aj tomuto rozhodnutiu, nemožno nájsť ani len čiastkové vyhodnotenie vplyvu a dôsledkov povoľovania výnimiek, tak na medvediu populáciu, ako aj na výnimkou sledovaný cieľ. Osobitne, druhy z absentujúcich údajov je takou chybou v zisťovaní skutočného stavu veci, že bez ohľadu na všetky iné námietky proti napadnutému rozhodnutiu, spôsobuje jeho vecnú nesprávnosť a nezákonnosť... je nevyhnutné spoľahlivo zistiť, či udelenie výnimky na usmrtenie medveďa hnedého z dôvodu ochrany zdravia a bezpečnosti ľudskej populácie je spôsobilé viesť k naplneniu sledovaného cieľa. Pre takýto záver je potrebné zisťovať, či výnimka na usmrtenie medveďa hnedého viedla v minulosti či už u toho istého žiadateľa a v tom istom revíri k dosiahnutiu sledovaného cieľa, teda k zvýšeniu bezpečnosti ľudskej populácie a vyššiemu stupňu ochrany zdravia, alebo k zníženiu nebezpečenstva vzniku škôd na poľnohospodárskych plodinách, alebo inom majetku... Ak by z analýzy dôsledkov udelených výnimiek nevyplývalo, že takéto účinky nastali, potom by takéto zistenie bolo podkladom pre jednoznačný záver o tom, že udelenie výnimky nie je spôsobilým prostriedkom na dosiahnutie sledovaného cieľa...Usmrtenie medveďa hnedého na základe udelenej výnimky môže byť prostriedkom pre dosiahnutie legitímneho cieľa a nie cieľom samotným.“

54. Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí k uvedenej námietke sťažovateľa iba stroho poznamenal, že sa s ňou nestotožnil.

55. V správnej žalobe, ktorou sťažovateľ napadol rozhodnutie žalovaného, trval sťažovateľ na tom, že žalovaný vo svojom rozhodnutí nedal žiadnu odpoveď na námietku, že prinajmenšom vyhodnotenie počtu udelených výnimiek vo vzťahu k celkovej populácii medveďa hnedého, a osobitne vo vzťahu k územiám európskeho významu, kde je predmetom ochrany medveď hnedý, je podmienkou, ktorá musí byť splnená pred skúmaním opodstatnenosti výnimky. Rovnako vyhodnotenie efektívnosti udeľovaných výnimiek vo všeobecnosti a v konkrétnom poľovnom revíri, nie je takou náležitosťou rozhodnutia postupu obstarávania podkladov preň, bez ktorého by mohlo byť predmetné rozhodnutie považované za zákonné.

56. K tomu krajský súd v kasačnou sťažnosťou napadnutom rozsudku uviedol, že žalovaný sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu, ktoré uviedol vo svojom rozklade. Mal za to, že obe napadnuté rozhodnutia jasne a zrozumiteľne zdôvodnili všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom konania a v zmysle platnej právnej úpravy stanovili podmienky výkonu povolenej výnimky; rozhodnutia vychádzali zo spoľahlivo zisteného stavu veci a v danom konaní nedošlo k porušeniu práv žiadneho účastníka konania. Krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj orgánu verejnej správy prvého stupňa bolo z pohľadu žalobných dôvodov v súlade so zákonom a námietky žalobcu neodôvodňovali zrušenie napadnutého rozhodnutia.

57. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu, okrem iného, namietal, že sa krajský súd žiadnym spôsobom nevysporiadal s jeho žalobnou námietkou, že napadnuté rozhodnutie orgánu

verejnej správy neobsahuje žiadne vyhodnotenie vplyvu udeľovaných výnimiek na stav medvedej populácie; žiadne vyhodnotenie účinku udelených výnimiek, či už v predmetnom revíri alebo všeobecne, pričom platí, že v čase vydania rozhodnutia musí existovať odôvodnené presvedčenie správneho orgánu o tom, že cieľ, pre ktorý sa výnimka udeľuje, môže byť realizáciou udelenej výnimky naplnený.

58. Po preskúmaní všetkých listín tvoriacich súdny a administratívny spis, nemohol kasačný súd inak, ako vyššie uvedenú námietku sťažovateľa vyhodnotiť za dôvodnú.

59. Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky nezávislosť rozhodovania súdov sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu; jedným z týchto princíпов, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdov svoje rozhodnutia odôvodniť spôsobom zakotveným v § 139 S.s.p.

60. Procesným právom účastníka konania je právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 139 S.s.p. totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo a aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

61. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie (obsiahnutého v základnom práve na súdnu ochranu) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (napr. III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06, III. ÚS 153/07).

62. Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu, vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Aj keď s ohľadom na judikatúru ESLP nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania (pozri V. H. v. Holandsko, 1994), súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu, a nie len odkazovať na určité časti zákonov (napr. rozsudok ESLP R. T. proti Španielsku z 9. decembra 1994). To znamená, že sa nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

63. „Ak z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa nie je zrejmé, akými úvahami sa súd riadil pri utváraní záveru o skutkovom stave, prečo nepovažoval za dôvodnú právnu argumentáciu žalobcu v žalobe a prečo považuje námietky žalobcu za neopodstatnené, je nutné považovať takýto rozsudok za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov.“ (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 8Sžf/69/2015 zo dňa 22. júna 2017).

64. Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že krajský súd z uvedených zásad súdneho prieskumu dôsledne nevychádzal, čím sa stalo jeho rozhodnutie nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov. Nedostatočne reagoval predovšetkým na žalobnú námietku, ktorou sťažovateľ trval na tom, že žalovaný vo svojom rozhodnutí neuviedol vyhodnotenie vplyvu udeľovaných výnimiek na stav medvedej populácie. Dostatočne sa nezaoberal ani skutočnosťou,

že z rozhodnutia žalovaného nevyplýva ani žiadne zhodnotenie účinku udelených výnimiek, či už v predmetnom poľovnom revíri alebo všeobecne. Z jeho odôvodnenia taktiež nie sú zrejmé závery vo vzťahu k žalobnej námietke, že zo žiadneho zo správnych rozhodnutí nevyplýva nič, čo by umožnilo urobiť záver o tom, že po udelení a realizácii udelenej výnimky sa stav v ochrane záujmov uvedených v ustanovení § 40 ods. 3 písm. b) a c) zákona o ochrane prírody zlepšil.

65. Nakoľko v prejednávacom prípade nie je z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie zrejmé, akými úvahami sa súd riadil pri utváraní záveru o skutkovom stave, prečo nepovažoval za dôvodnú právnu argumentáciu žalobcu v žalobe a prečo považuje námietky žalobcu za neopodstatnené, je nutné považovať takýto rozsudok za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, nedávajúci dostatočné záruky na to, že nebol vydaný spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces.

66. Rozhodnutie správneho orgánu, v odôvodnení ktorého absentuje úvaha, ktorou bol správny orgán vedený pri hodnotení dôkazov, ktoré vykonal, ako aj správna úvaha, ktorú použil pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, rovnako tak aj chýbajúca argumentácia ako sa vyrovnal s námietkami žalobcu ako účastníka správneho konania je v rozpore s § 47 ods. 3 Správneho poriadku a takéto rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

67. V kontexte s uvedeným kasačný súd uvádza, že absenciu odôvodnenia správneho rozhodnutia nie je možné nahradiť vo vyjadrení k žalobe, resp. v iných vyjadreniach pred správnym súdom, keď správny súd preskúmava zákonnosť rozhodnutia žalovaného a konanie, ktoré mu predchádzalo, a teda doplnenie dôvodov vo vyjadrení k žalobe nemôže nahradiť chýbajúcu právnu argumentáciu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia (podporne napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sza/6/2016 zo dňa 18.03.2016, resp. sp. zn. 10Sza/13/2016 zo dňa 21.06.2016, sp. zn. 8Sžf/57/2016 zo dňa 12. júla 2018). Obdobne to platí aj v konaní pred kasačným súdom. Uvedená judikatúra kasačného súdu je ustálená v názore, že vytýkané nedostatky odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia nemôžu byť konvalidované prípadným dodatočným vysvetlením, resp. doplňujúcim vyjadrením správneho orgánu a ani súdu neprislúcha spôsobom presahujúcim akceptovateľnú mieru dopĺňať, resp. absentujúce argumenty správneho orgánu nahrádzať svojimi a vyvodzovať z nich závery, ku ktorým mal dospieť správny orgán, ktorého postup a úvahy mali byť obsahom odôvodnenia jeho rozhodnutia, pretože takáto aktivita presahuje rámec preskúmajacej právomoci súdu a zároveň zasahuje do sféry kompetencie správneho orgánu v agende vymedzenej mu zákonom.

68. Správny súd preskúmava zákonnosť žalobou napadnutého správneho rozhodnutia, resp. skutkové a právne úvahy, na základe ktorých bolo rozhodnutie vydané, výlučne cez odôvodnenie tohto rozhodnutia, a nie prostredníctvom obsahu administratívneho spisu, resp. dôvodov doplňujúcich, ktorými žalovaný dodatočne doplnil chýbajúce dôvody v rozhodnutí. Predmetom súdneho prieskumu, a teda aj kasačného konania, bolo posúdenie, či sa žalovaný v napadnutom rozhodnutí dostatočným spôsobom vysporiadal s námietkami sťažovateľa uvedenými v rozklade, ktorými namietal, že žiadne z rozhodnutí neobsahuje čo i len parciálne posúdenie vplyvu a dôsledkov povoľovania výnimiek, tak na medvediu populáciu, ako aj na výnimkou sledovaný cieľ.

69. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že žalovaný sa predmetnou námietkou sťažovateľa nezaoberal, keď v odôvodnení napadnutého rozhodnutia len stručne uviedol, že sa s námietkou sťažovateľa nestotožnil. Takúto argumentáciu žalovaného je nutné považovať za nedostatočnú, pretože bolo úlohou správneho orgánu sa s námietkami sťažovateľa náležite vysporiadať tak, aby následne túto argumentáciu bolo možné podrobiť súdnemu prieskumu. Argumentáciu krajského súdu, že žalovaný sa zaoberal všetkými námietkami uvedenými v rozklade, vo svetle uvedeného považoval kasačný súd za nesprávnu.

70. Kasačný súd je toho názoru, že rozhodnutie krajského súdu nespĺňa kritériá pre odôvodňovanie súdnych rozhodnutí, a preto ho nemožno považovať za preskúmateľné a ústavne akceptovateľné. Dôvody svojho rozhodnutia náležite nevysvetlil, keď nedal odpoveď na všetky kľúčové otázky, preto

jeho rozhodnutie možno považovať za ústavne nekonformné.

71. V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu na základe žaloby opätovne podrobiť rozhodnutie žalovaného súdnemu prieskumu s tým, že krajský súd, viazaný právnym názorom kasačného súdu, je povinný sa podrobne zaoberať všetkými žalobnými námietkami.

72. Vzhľadom na uvedené kasačný súd podľa § 462 ods. 1 zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude krajský súd viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 469 S.s.p.).

73. O nároku účastníkov konania na náhradu trov kasačného konania rozhodne krajský súd podľa § 467 ods. 3 S.s.p.

74. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.